

POKLICNI STANDARD

Status: Objavljen , 77/06.08.2003

1. Ime in koda poklicnega standarda

Zidar, restavratorski sodelavec/zidarka, restavratorska sodelavka 2150.006.5.0

Klasius-P

Umetna obrt (drugo) (2159)

2. Ime in koda poklica

Zidar, restavratorski sodelavec/zidarka, restavratorska sodelavka (7122.00)

3. Raven zahtevnosti

(V) Bolj zahtevna dela

4. Poklicne kompetence

Kandidat:

1. načrtuje, pripravi, izvede in kontrolira lastno delo
2. racionalno uporablja energijo, material in čas
3. varuje zdravje in okolje
4. vodi manjšo skupino
5. sodeluje s strokovnjaki, odgovornimi za restavratorski poseg
6. ocenjuje vzroke in stopnjo poškodovanosti objekta ali njegovih segmentov pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
7. pripravi objekt pred posegom obnove pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
8. zaščiti segmente stavbne dediščine pred poškodbami med delom, pred in med transportom ter po vgrajevanju / montiranju pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
9. izvaja posege obnove stavbne dediščine pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
10. sanira in izdeluje zidane konstrukcije z različnimi materiali po historičnih tehnologijah, odpravlja poškodbe in vstavlja manjkajoče dele pod nadzorom strokovnjaka odgovornega za restavratorske posege
11. izdeluje, čisti in sanira historične omete in vlečne štukature, jih zaščiti pred in med transportom, jih vgrajuje in zaščiti po vgrajevanju pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
12. čisti in sanira betonske in armiranobetonske objekte stavbne dediščine, jih zaščiti pred in med transportom, jih vgrajuje in zaščiti po vgrajevanju, pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg
13. opozarja na nepredvidene najdbe in spremembe pri načrtovanju, pripravljanju in med izvajanjem posega
14. dokumentira vse faze posega

5. Opis poklicnega standarda

Področje dela	Ključna dela	Spretnosti in znanja
Analiza, načrtovanje in	zbira podatke, informacije in dokumentacijo za načrtovanje restavratorskih posegov in ocenjuje	<ul style="list-style-type: none">• opravlja izmere na terenu in pripravlja delovne skice za

organizacija dela	vzroke, vrste in stopnjo poškodovanosti objekta stavbne dediščine ali njegovih segmentov, opozarja na nepredvidene najdbe, dokumentira pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg	izdelavo dokumentacije <ul style="list-style-type: none"> • zbira in samostojno interpretira navodila za delo, tehnično dokumentacijo, investicijsko dokumentacijo, restavratorski program • opozarja na nepredvidene najdbe • uporablja restavratorski program in navodila za sanacijske posege • vizualno in mehansko ugotavlja uporabljene gradbene materiale in tehnologije • ugotavlja vrste konstrukcij • odpira konstrukcijske sonde • namešča merilce vlage • pozna restavratorsko metodologijo • pozna organizacijo gradbišča • pozna osnovne principe organizacije racionalnega, individualnega in skupinskega dela • pozna tehnike in pravila merjenja
	načrtuje restavratorske posege pod nadzorom strokovnjakov, odgovornih za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • pripravlja vzorce za analizo • predlaga izbiro, pripravo in uporabo osnovnih in pomožnih historičnih ter nadomestnih materialov • predlaga izbiro ustreznih tehnoloških postopkov pri obnovi, popravilu in nadomestitvi segmentov objekta • pripravi dele dokumentacije obstoječega stanja • izdela delovne skice • pripravi dele programa obnove • izdela specifikacijo materiala • izdeluje konstrukcijske sonde pod stalnim nadzorom odgovornega strokovnjaka • pozna vlogo, položaj v objektu in način izvedbe posameznega gradbenega elementa
Priprava dela oz. delovnega mesta	pripravi delovno mesto na osnovi programa konservatorskih, restavratorskih posegov ali rekonstrukcij	<ul style="list-style-type: none"> • zavaruje gradbišče • določi transportne poti in ugotovi druge značilnosti delovnega prostora • postavlja enostavne odre • podpira obstoječe konstrukcije

		<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje in uravnava mikroklimo (vlago, temperaturo, upošteva vremenske vplive...) delovnega okolja • ugotovi tehnične in tehnološke zahteve • izbere ustrezno orodje in pripomočke za varno delo • izbere ustrezne delovne materiale • organizira in izvaja horizontalni in vertikalni transport materiala • pozna vlogo, položaj v objektu in načine izvedbe posameznega gradbenega elementa • pozna vrste, lastnosti in kompatibilnost gradbenih materialov • pozna uporabo in zaščito materialov • pozna vrste in pripravo historičnih materialov in tehnologij • pozna vrste in pripravo sanacijskih materialov • pozna osnove statike gradbenih konstrukcij • pozna principe organizacije transporta materialov in elementov
	zaščiti segmente stavbne dediščine pred poškodbami med delom, pred in med transportom ter po vgrajevanju/montiranju pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • zaščiti objekt, konstrukcijske segmente ter stavbno opremo in okolico objekta pred nastajanjem poškodb med posegom • zaščiti stavbno opremo in konstrukcijske elemente pred in med transportom ter po montiranju / vgrajevanju • zaveda se posledic nepravilne zaščite krovskih in kleparskih elementov med posegom, med transportom in po posegu • zaveda se posledic nepravilne zaščite okolice
Operativna dela	pripravi objekt pred posegom obnove pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • odstranjuje sekundarne konstrukcije, omete, obloge ali segmente stavbe brez povzročanja poškodb na originalu • čisti originalne segmente objekta stavbne dediščine brez povzročanja poškodb • opozarja na nepredvidene

		<p>najdbe</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaveda se možnih škodljivih posledic različnih metod in nepravilne izvedbe čiščenja
	<p>izvaja posege obnove stavbne dediščine pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg ter v skladu s projektom izvedbe, konservatorskim in restavratorskim programom</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izdeluje gradbene sonde • sanira vlago na objektu (izdeluje klasične in zračne drenaže, injektira, vstavlja hidroizolacije) • pripravi in vgrajuje historične materiale za izvedbo sanacijskih posegov • pripravi in vgrajuje nadomestne sanacijske materiale za izvedbo sanacijskih posegov • izdeluje pomožne konstrukcije, šablone, kontrolne šablone
	<p>sanira in izdeluje zidane konstrukcije z različnimi materiali po historičnih tehnologijah, odpravlja poškodbe in vstavlja manjkajoče dele pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utrjuje zidove in omete • zida in sanira kamnite zidove (obdelan in neobdelan kamen) po ustreznih klasičnih tehnologijah • zida opečne zidove po klasični tehnologiji • zida in sanira opečne in mešane zidove po ustreznih klasičnih tehnologijah • zida in sanira opečne in kamnite oboke, loke, kupole, vence, stebre, dimnike po ustreznih klasičnih tehnologijah • izvaja statične sanacije (temelji, zidovi, protipotresne vezi, stropne konstrukcije...) • vzdava stavbno pohištvo, ključavničarske in mizarske izdelke (historična in sodobna izvedba) • izdeluje zidarske podlage za tlake (notranje in zunanje) • izvaja historične tehnologije stičenja zidanih konstrukcij in oblog • pozna temeljne zakonitosti za presojo stabilnosti konstrukcij in opozarja odgovornega strokovnjaka na nepričakovane, nove najdbe • pozna različne sestave, priprave in izvedbe historičnih zidanih konstrukcij • pozna historične materiale za zidane konstrukcije in njihove lastnosti

	<p>sanira in izdeluje betonske in armiranobetonske konstrukcije, odpravlja poškodbe in vstavlja manjkajoče dele pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ugotavlja in opozarja na poškodbe betonskih in armiranobetonskih objektov stavbne dediščine in njihovih segmentov v sodelovanju s strokovnjakom • popravlja betonske in armiranobetonske konstrukcije • izdeluje nadomestne konstrukcije iz betona in armiranega betona • pozna različne sestave, priprave, lastnosti in izvedbe betonskih konstrukcij na objektih stavbne dediščine
	<p>sanira in izdeluje historične omete pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sanira obstoječe omete • izdelava replike notranjih, zunanjih, stenskih in stropnih historičnih ometov • zidarsko obdeluje fasade z različnimi tehnikami in materiali • pozna različne sestave, priprave in izvedbe historičnih ometov • pozna historična veziva in agregate za ometavanje in njihove lastnosti
	<p>sanira in izdeluje historične vlečene štukature, odpravlja poškodbe in vstavlja manjkajoče dele pod nadzorom strokovnjaka, odgovornega za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odvzame vzorce za izris profilov • izdelava šablone in pomožne konstrukcije • izdelava kalupe • pripravi materiale • sanira štukature • izdelava replike štukatur • pozna različne sestave, priprave, lastnosti in izvedbe štukatur na objektih stavbne dediščine
Administrativna dela	<p>dokumentira vse faze posega v sodelovanju s strokovnjakom, odgovornim za restavratorski poseg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izdelava skice obstoječega stanja pred posegom • izdelava popis in postopek del v skladu s konservatorskim in restavratorskim programom • sprotno dokumentira postopke dela (vodi dnevnik, skicira, fotografira, izdeluje tehnično risbo) • arhivira dokumente v skladu z zahtevami stroke in zakonodaje • izdelava restavratorska poročila za opravljeno delo • pripravi navodila za

		<p>opazovanje in vzdrževanje objekta po posegu</p> <ul style="list-style-type: none"> • opozarja na ključna in občutljiva mesta • pozna zahteve stroke in zakonodaje o dokumentiranju in arhiviranju • zna sestaviti poročilo • pozna načine in zaveda se pomena opazovanja in vzdrževanja objekta oz. njegovih segmentov po posegu • pozna ključna in občutljiva mesta
Komercialna dela	izdela elemente ponudbene dokumentacije	<ul style="list-style-type: none"> • pripravi podatke za predračun restavratorskih del • pripravi podatke za določanje cen • pozna osnove gradbenih kalkulacij, normative dela in porabe materiala
Vodenje	vodi zidarsko skupino pri izvedbi obnove v sodelovanju s strokovnjaki, odgovornimi za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • usmerja in vodi potek del zidarske skupine • pozna potek in tehnološke metode obnove • pozna osnove organizacije dela
Zagotavljanje kakovosti	kontrolira kvaliteto in kvantiteto dela v skladu z normativi in drugimi predpisi	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja delovna sredstva in materiale v skladu z navodili proizvajalca • preverja kakovost materialov in elementov pred vgraditvijo • preverja natančnost meritev in oznak pred pričetkom del • prilagodi načine vgraditve materialov in konstrukcij razmeram na gradbišču • opravlja dela v skladu z metodologijo, programom in standardi varovanja kulturne dediščine • sprotno obvešča o novo nastalih najdbah in zapletih pri načrtovanem delu • opozarja na nove ugotovitve in spremembe med izvajanjem del • opozarja na nepredvidene najdbe in spremembe • pozna normative, ki določajo količino in kakovost uporabe materiala, časa in energije • pozna metode in pogoje skladiščenja materiala in delovnih sredstev

		<ul style="list-style-type: none"> • pozna in upošteva pomen načrtovanega estetskega videza izdelka • pozna restavratorsko metodologijo
Vzdrževanje in popravila	redno vzdržuje delovna sredstva	<ul style="list-style-type: none"> • pregleduje, čisti, maže osebno orodje, stroje in naprave, opravlja manjša popravila oz. jih redno daje v popravilo • pozna osnovna pravila vzdrževanja strojev in naprav
	opazuje spremembe na objektu po posegu	<ul style="list-style-type: none"> • opazuje stanja in opozarja na nove poškodbe • vzdržuje in obnavlja zaščitne posege po posegu po navodilih strokovnjaka • izvaja zaščitna preventivna dela po navodilih restavratorskega programa
Komunikacija	sporazumeva se s sodelavci	<ul style="list-style-type: none"> • sprejema, razume in posreduje navodila o poteku dela • sprejema, razume in posreduje navodila o varnem delu in uporabi ustrezne opreme • uporablja tehnično izrazoslovje
	sporazumeva se s strokovnjaki, odgovornimi za restavratorski poseg	<ul style="list-style-type: none"> • dogovarja se s strokovnjaki pri pripravi restavratorskega programa obnove • dogovarja se s strokovnjaki o izvedbi del • ravna v skladu s poslovnim bontonom
Varovanje zdravja in okolja	delo opravlja tako, da ne ogroža sebe ali svojih sodelavcev	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja varovalna sredstva in opremo pri delu • upošteva pravila gibanja na gradbišču in delovišču • pozna predpise o zdravju in varstvu pri delu • pozna predpise delovne zakonodaje
	varuje ožje in širše okolje pred negativnimi vplivi materialov in delovnih sredstev	<ul style="list-style-type: none"> • sortira in ustrezno odlaga gradbene odpadke • uporablja škodljive snovi v skladu s predpisi o varovanju okolja • pozna zakonodajo o

		varovanju okolja <ul style="list-style-type: none">• zaveda se pomena racionalne uporabe naravnih materialov in energije z vidika varovanja okolja
--	--	--

6. Delovna skupina za pripravo poklicnega standarda

- Mateja Kavčič, JZVKDS - Restavratorski center
- Igor Peršolja, JZVKDS - Restavratorski center
- Elena Simeonov, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola
- Aleksandra Bernot, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola
- Ivan Novak, Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola
- Franc Bogovič, GPG Kadis
- **Koordinator:**Barbara Kunčič, CPI